

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 05.06.2024 r.

Znak: WZPS-3.431.2.1.2024.EG

**Pani
Adrianna Steczyszyn
Kierownik
Środowiskowego Domu Samopomocy
w Krzęcinie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej² zespół inspektorów Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 20-22 marca 2024 r. kontrolę kompleksową w Środowiskowym Domu Samopomocy w Krzęcinie. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące organizacji i funkcjonowania ww. jednostki, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń 14 maja 2024 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Krzęcinie w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z uchybieniami³.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Krzęcinie jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, mających trudności z funkcjonowaniem w życiu codziennym. Celem działalności ŚDS jest pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w zwiększeniu autonomii, samodzielności i zaradności życiowej, a także integracji społecznej. Zgodnie z dokumentacją programową ŚDS jest ośrodkiem wsparcia typu ABC, funkcjonującym jako jednostka organizacyjna Gminy Krzęcin.

Organizację i zadania Środowiskowego Domu Samopomocy w Krzęcinie określają: *Regulamin organizacyjny, Programy działalności* (odrębnie dla każdego typu) oraz plany pracy na dany rok, opracowane w uzgodnieniu z Wojewodą Zachodniopomorskim oraz zatwierdzone przez jednostkę prowadzącą – stosownie do zapisów § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁴.

W trakcie kontroli stwierdzono, że *Programy działalności* zawierają nieaktualne zapisy, dotyczące ponoszenia przez uczestników odpłatności za usługi świadczone w ŚDS.

¹ Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 2285

³ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

⁴ Dz.U. z 2020 z poz. 249

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 51b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej korzystanie z usług świadczonych w ośrodkach wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi, niebędących usługami całodobowymi oraz korzystanie z usług klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest nieodpłatne. W toku kontroli stwierdzono także, że Uchwałą Nr XXX/159/2006 Rady Gminy Krzęcin z dnia 12 stycznia 2006 r. m.in. zostały ustalone zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy w Krzęcinie. W związku z brakiem podstawy prawnej do ustalania odpłatności za usługi świadczone w ŚDS zasadne jest podjęcie działań w celu zmiany wskazanego aktu prawa miejscowego.

Sprawozdania z działalności kontrolowanej jednostki w okresie objętym kontrolą zostały sporządzone oraz przekazane do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie i Urzędu Gminy w Krzęcinie w obowiązującym terminie – zgodnie z § 25 przywołanego rozporządzenia.

Ośrodek dysponuje 20 miejscami uzgodnionymi z Wojewodą Zachodniopomorskim. Na podstawie podpisanych porozumień międzygminnych z usług ŚDS w Krzęcinie mogą także korzystać mieszkańcy gmin Pełczyce i Bierzwnik.

Zgodnie z § 7 ust. 9 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy w razie częstych nieobecności uczestników, trwających przez okres dłuższy niż 10 dni roboczych i związanej z tym możliwości świadczenia usług dla dodatkowych osób, do domu mogą być skierowane kolejne osoby, jednak w liczbie nieprzekraczającej liczby uczestników o częstych nieobecnościach, nie wyższej niż 20% liczby miejsc w domu. Na dzień 20 marca 2024 r. wydane były decyzje administracyjne o przyznaniu usług świadczonych przez ŚDS w Krzęcinie dla 21 osób. Na podstawie analizy *Ewidencji uczestników* stwierdzono, że nie występują częste nieobecności uczestników, dłuższe niż 10 dni roboczych, należy zatem stwierdzić, że ŚDS w Krzęcinie świadczy usługi dla 1 dodatkowej osoby, pomimo braku występowania okoliczności wskazanych w § 7 ust. 9 przywołanego rozporządzenia.

Na podstawie *Zestawienia uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Krzęcinie wg stanu na dzień kontroli* oraz losowo wybranej dokumentacji indywidualnej uczestników nie stwierdzono nieprawidłowości, co do zasadności skierowania tych osób do ŚDS. W okresie objętym kontrolą 2 osoby zostały wskazane przez kierownika ŚDS jako osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi. W toku kontroli stwierdzono, że osoby te posiadały aktualne orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby, w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz wskazanie dwóch lub trzech symboli niepełnosprawności na orzeczeniu – wymagane w przypadku osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Na dzień kontroli wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco-aktywizującego był zgodny ze standardem określonym w § 12 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Kierownik jednostki spełnia wymogi kwalifikacyjne wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz w § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Nie wniesiono uwag do przygotowania zawodowego pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, w oparciu o przepisy określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych⁵.

⁵ Dz.U. z 2021 r. poz. 1960 z późn. zm.

Na dzień kontroli pracownicy zespołu wspierająco-aktywizującego posiadali co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, wymagane na podstawie § 11 ust.1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Zgodnie z § 11 ust. 2 pkt 1, 2 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy pracownicy realizujący treningi umiejętności społecznych posiadali przeszkolenie i doświadczenie w tym zakresie.

Na podstawie § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy kierownik domu lub upoważniony przez niego pracownik organizuje, co najmniej raz na 6 miesięcy, zajęcia i szkolenie dla pracowników w zakresie tematycznym wynikającym ze zgłoszonych przez nich potrzeb, związanych z funkcjonowaniem domu. W toku kontroli stwierdzono, że tematyka szkoleń organizowanych w okresie objętym kontrolą oraz ich częstotliwość była zgodna z zapisami § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pracownicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Krzęcinie posiadają także przeszkolenie w zakresie treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, a czterech pracowników przeprowadzających treningi umiejętności komunikacyjnych uczestniczą w szkoleniach w tym zakresie nie rzadziej niż co 3 lata – zgodnie z § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Częstotliwość i tematyka spotkań zespołu wspierająco-aktywizującego odpowiada zapisom § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Podstawowymi usługami świadczonymi przez ŚDS są treningi funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i komunikacyjnych, terapia zajęciowa, poradnictwo psychologiczne, terapia ruchowa oraz pomoc w załatwianiu spraw uczestników, w tym zdrowotnych i urzędowych. Treningi realizowane są zgodnie z potrzebami określonymi w indywidualnych planach postępowania wspierająco-aktywizującego, w formie indywidualnej lub grupowej. Terapia zajęciowa realizowana jest m.in. w pracowniach: plastycznej i rehabilitacyjnej. Stosownie do zapisów § 6 ust.1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy przewidzianych jest 6 godzin dziennie zajęć z uczestnikami, Frekwencja uczestników na zajęciach nie budzi zastrzeżeń.

Środowiskowy Dom Samopomocy zlokalizowany jest w miejscu zapewniającym spokój i bezpieczeństwo uczestnikom zajęć. Placówka mieści się w parterowym budynku, stanowiącym własność Gminy Krzęcin. Teren wokół placówki został zagospodarowany na miejsce rekreacyjno-wypoczynkowe dla uczestników środowiskowego domu samopomocy. Jednostka spełnia standard określony w § 18 pkt 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, dotyczący powierzchni użytkowej przypadającej na 1 uczestnika (nie mniej niż 8 m²). Struktura pomieszczeń jest zgodna z § 18 pkt 5 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pomieszczenia wyposażono w meble, sprzęty i artykuły niezbędne do prowadzonych w nich zajęć wspierająco-aktywizujących oraz udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.

Skontrolowana dokumentacja indywidualna uczestników oraz dokumentacja zbiorcza spełnia wymogi określone w § 24 przywołanego rozporządzenia. Indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego jest realizowany w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem, stosownie do zapisów § 13 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Krzęcinie prowadzi stałą współpracę z rodzinami i opiekunami uczestników w celu zapewnienia podopiecznym ŚDS efektywnego

udziału w zajęciach oraz rozwiązywania ich bieżących problemów m.in. poprzez: spotkania indywidualne w ŚDS oraz kontakty telefoniczne.

Podczas kontroli potwierdzono realizację zaleceń pokontrolnych wydanych po poprzedniej kontroli kompleksowej, przeprowadzonej w dniach 22-23 marca 2018 r.

Stwierdzone w toku kontroli uchybienie dotyczące niezaktualizowania zapisów *Programów działalności* spowodowane było przeoczeniem, co skutkowało brakiem zgodności ww. dokumentacji z art. 51b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Przyjmowanie do ŚDS dodatkowych osób, pomimo braku występowania częstych nieobecności uczestników, trwających przez okres dłuższy niż 10 dni, było uchybieniem wynikającym z przyjętej dotychczas praktyki i skutkowało niespełnieniem wymogów określonych w § 7 ust.9 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Zgodnie z § 10 ust.1 *Regulaminu Organizacyjnego* bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem domu sprawuje kierownik ŚDS.

W związku z ustaleniami kontroli, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

jako zalecenia zwykłe:

- dokonać aktualizacji *Programów działalności*,
- przyjmować dodatkowe osoby zgodnie z § 7 ust. 9 przywołanego rozporządzenia, tj. w razie częstych nieobecności innych uczestników, trwających przez okres dłuższy niż 10 dni roboczych.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

- właściwy podpis na oryginale -

Do wiadomości:

dr Bogdan Wojciech Brzustowicz
Wójt Gminy Krzęcin